

A Magyar Nemzeti Bank tájékoztatója a likviditással összefüggő szabályozásról

Az Európai Parlament és a Tanács a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról szóló 575/2013/EU rendelet (CRR) elfogadásával jelentősen módosult a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások likviditáskezelési gyakorlatával összefüggő szabályrendszer.

A Tájékoztató célja a hitelintézetekre és a befektetési vállalkozásokra vonatkozó hatályos likviditási előírások összefoglalása, azok betartásának megkönnyítése érdekében, valamint a várható új előírásokra vonatkozó figyelemfelhívás.

A Tájékoztató nem törekszik a teljes körű, részletes ismertetésre, hanem megadja a likviditásra vonatkozó, a Tájékoztató közzétételének napján hatályos szabályok megnevezését, fellelhetőségét, az előírások tartalmára való utalást, valamint az adott szabály Magyarországon történő alkalmazását. A Tájékoztató az érintettek és az érdeklődők számára kiindulópontként szolgálhat ahhoz, hogy utána tudjanak nézni a részletes szabályoknak, s azokat alaposan megismerve betarthassák azokat.

I. EU irányelv

Az Európai Parlament és a Tanács 2013/36/EU irányelve (2013. június 26.) a hitelintézetek tevékenységéhez való hozzáférésről és a hitelintézetek és befektetési vállalkozások prudenciális felügyeletéről, a 2002/87/EK irányelv módosításáról, a 2006/48/EK és a 2006/49/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (CRD)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1417514400660&uri=CELEX:02013L0036-20140320>

Az irányelvekben megfogalmazásra kerültek a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó likviditási követelmények is, különös tekintettel a 86. cikkre (Likviditási kockázat), a 100. cikkre (Felügyeleti stressz teszt), valamint a IV. szakaszra (Felügyeleti intézkedések és hatáskörök, amelyen belül a 105. cikk tartalmazza az egyedi likviditási követelményeket). A CRD irányelvek Magyarországon való alkalmazásának a követelményeit a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló, illetve a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól szóló törvények

tartalmazzák.

II. Törvények

2013. évi CCXXXVII. törvény a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról (Hpt.)

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300237.TV

A Hpt.-ben a likviditáshoz kapcsolódóan több paragrafus is figyelembe veendő, amelyek tartalmazzák a CRD likviditási vonatkozású részeinek implementálását. A likviditás szempontjából a hitelintézeti forrásokat meghatározó 8. § (10) bekezdésén és az azonnali és mindenkori fizetőképesség fenntartását előíró 79. §-on túlmenően különösen fontos a 107-108. § a kockázatkezelésről, a 114. § a helyreállítási terv készítéséről, a 122. § a nyilvánosságra hozatalról, a 169. § a likviditással összefüggő rendkívüli adatszolgáltatás előírásáról, valamint a 181. § az egyedi likviditási követelményekről és a 184. § a felügyeleti intézkedés mérlegeléséről.

2007. évi CXXXVIII. törvény a befektetési vállalkozásokról és az árutőzsdei szolgáltatókról, valamint az általuk végezhető tevékenységek szabályairól (Bszt.)

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A0700138.TV

A Bszt. 17., 19/A-20/B., továbbá a 101. §-ai rögzítik a befektetési vállalkozások likviditási kockázat vállalására és kezelésére vonatkozó legfontosabb kritériumokat. Az azonnali fizetőképesség követelményét a 105. §, a helyreállítási terv készítésével kapcsolatos előírást a 102. §, a nyilvánosságra hozatali követelményeket a 123/A. §, az egyedi likviditási követelmények meghatározásával kapcsolatos előírásokat a 163/B. § határozza meg, a felügyeleti intézkedéseket pedig a 164. § szabályozza.

III. Közvetlenül alkalmazandó európai szintű jogszabályok

Az Európai Parlament és a Tanács 575/2013/EU rendelete (2013. június 26.) a hitelintézetekre és befektetési vállalkozásokra vonatkozó prudenciális követelményekről és a 648/2012/EU rendelet módosításáról (CRR)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/ALL/?uri=OJ:L:2013:176:TOC>

A CRR VI. része tartalmazza részletesen a likviditási előírásokat, amelyhez kapcsolódóan az alkalmazási szabályokról rendelkezik a 6., 8., 10., 11. cikk, a Bizottsági felhatalmazásról és az EBH által támasztott likviditási követelményekről a 460. illetve 509. cikk.

A Bizottság 680/2014/EU végrehajtási rendelete (2014. április 16.) az intézmények 575/2013/EU európa parlamenti és tanácsi rendelet szerinti felügyeleti adatszolgáltatása

tekintetében végrehajtás-technikai standardok megállapításáról (Adatszolgáltatási ITS)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014R0680>

A rendelet 7. fejezete szól a likviditási adatszolgáltatásról, míg a XII. és XIII. melléklet a CRR szerinti LCR és NSFR táblaképeket és a hozzájuk tartozó kitöltési előírásokat tartalmazza.

A Bizottság 2014. október 10-i (EU) 2015/61 felhatalmazáson alapuló rendelete az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek a hitelintézetekre vonatkozó likviditás fedezeti követelmények tekintetében történő kiegészítéséről (DA)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32015R0061>

A DA a hitelintézetek vonatkozásában pontosította a likviditás fedezeti követelmények betartásához szükséges likvid eszközök körét és számbavételét, valamint a likviditás ki- és beáramlások meghatározását.

A Bizottság 2015/79 végrehajtási rendelete (2014. december 18.) az intézmények 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti felügyeleti adatszolgáltatása tekintetében végrehajtás-technikai standardok megállapításáról szóló 680/2014/EU rendeletnek a megterhelt eszközök, az egységes adatmodell és ellenőrzési szabályok tekintetében történő módosításáról

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?qid=1434361154216&uri=CELEX:32015R0079>

A rendelet a megterhelt eszközökről szóló adatszolgáltatás tekintetében kiegészítette az Adatszolgáltatási ITS-t.

A Bizottság 2015. február 13-i (EU) 2015/233 végrehajtási rendelete az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet értelmében a központi bank által befogadható fedezetek rendkívül szűk körével rendelkező pénznemekre vonatkozó végrehajtástechnikai standardok megállapításáról.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX:32015R0233>

A rendelet rögzíti azon pénznemeket (a tájékoztató keltekor a bolgár leva), amelyek tekintetében rendkívül szűk a központi bank által befogadható fedezetek köre, és amelyek teljesítik a CRR 416. cikk (3) bekezdés harmadik albekezdésében rögzített feltételeket.

IV. MNB rendeletek

13/2010. (IX. 6.) MNB rendelet a kötelező tartalékrata mértékéről és a 10/2005 (VI. 11.) MNB rendelet a kötelező jegybanki tartalék kiszámításáról, illetve képzésének és elhelyezésének módjáról

<http://njt.hu/njtlink.php?njtcp=ee7eg4ed5em2er3ei6dx5cj0cy1bm0dw7eh6dv3eb2dw7cj4bx5bz4bw3cc4cf9cd0bm9en8dv9eh0dw1dx0cj5by2bb>

A kötelező tartalékra vonatkozó jegybanki rendeletek alapján a Magyarországon működési engedéllyel rendelkező hitelintézeteknek, illetve a külföldi hitelintézetek magyarországi fióktelepeinek forrásaik meghatározott százalékában kötelező tartalékot kell elhelyezniük a jegybanknál. A tartalékrendszer legfontosabb célja, hogy az átlagolási mechanizmus biztosításán keresztül segítse a hitelintézetek likviditáskezelését, és hozzájáruljon a bankközi hozamok ingadozásának mérsékléséhez. Emellett a kötelező tartalékrendszer szerepet játszik a jegybankpénz iránti stabil kereslet biztosításában is.

14/2014. (V. 19.) MNB rendelet a hitelintézetek devizapozícióbeli lejáratí összhangjának szabályozásáról, valamint a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információ rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 43/2013 (XII. 29.) MNB rendelet módosításáról¹

<http://njt.hu/njtlink.php?njtcp=ee3eg8ed3em0er9ei8dx1cj2cy9bm8dw3eh8dv5eb0dw5cj2bx1cc0cf1by6cb9ce0bm1en8dv5eh8dw7dx6cj9by8c>

A rendelet a DMM mutató révén az MNB által kockázatosnak tartott devizafinanszírozási egyensúlytalanságot korlátozza, egyedi és konszolidált hitelintézeti szinten.

51/2014 (XII. 9.) MNB rendelet a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információ rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről

<http://njt.hu/njtlink.php?njtcp=ee5eg4ed1em6er1ei2dx7cj2cy1bm8dw5eh6dv9eb8dw3cj2bx9cd4by5cf6ca3cc4bm7en8dv5eh8dw9dx2cj9by6be>

A rendelet tartalmazza a „Cash-Flow jelentés” (táblakód: CASHFLOW)), valamint a DMM mutatóhoz („Havi jelentés a devizafinanszírozás megfelelési mutatóról” (táblakód: DMM), a „Havi

¹ A 26/2015. (VII. 30.) MNB rendelet alapján a rendelet módosulni fog.

jelentés a devizafinanszírozás megfelelési mutatóról – Konszolidált tételek” (táblakód: KONSZDMM), a „Havi jelentés kiegészítő adatokról – Konszolidált tételek” (táblakód: KDMM), valamint a „Fióktelep – Devizafinanszírozás megfelelési mutató” (táblakód: FDMM)) kapcsolódó adatszolgáltatások táblaképét és kitöltési útmutatóját. Ugyanezen rendelet tartalmazza a „Finanszírozási terv” adatszolgáltatást, amelynek konszolidált bankcsoportokra vonatkozó bevezetése révén az MNB implementálta az EBA hitelintézetek finanszírozási tervére vonatkozó egységes definíciók és adatszolgáltatás kialakítását célzó iránymutatásait.

35/2015. (IX. 24.) MNB rendelet a hitelintézetek likviditásfedezeti rátájának minimum szintjéről

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=190232.312071

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=190232.312073

A rendelet hatályon kívül helyezi a mérlegfedezeti és betétfedezeti mutatón alapuló rövid távú likviditás fedezeti szabályozást (24/2014. (VI. 27.) MNB rendelet) és már 2016. április 1-jével 100%-ban rögzíti a likviditásfedezeti rátára vonatkozó minimum követelményt (a CRR és a DA által biztosított nemzeti diszkrécióval élve korábban követelve meg annak elérését).

V. MNB ajánlások

A Magyar Nemzeti Bank 6/2014. (XII. 17.) számú ajánlása a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról

<http://www.mnb.hu/letoltes/belso-vedelmi-vonalas-ajanlas-megjelentetesre-1-1.pdf>

Az ajánlás többek között a kockázatok kezeléséhez és kontrolljához nyújt általános irányelveket, amelyek a likviditási kockázatok kezelése szempontjából is relevánsak.

A Magyar Nemzeti Bank 3/2015. (II. 25.) számú ajánlása a hitelintézetek és befektetési vállalkozások által kötelezően elkészítendő helyreállítási tervről

<http://www.mnb.hu/letoltes/3-2015-ajanlas.pdf>

Az ajánlás célja, hogy a hitelintézetek és a befektetési vállalkozások válsághelyzet esetén képesek legyenek állami beavatkozás nélkül kezelni a kialakult helyzetet. Ennek érdekében elengedhetetlen, hogy az intézmények a pénzügyi helyzetükben bekövetkezett jelentős romlás esetén annak helyreállítása céljából meghozandó intézkedéseket tartalmazó helyreállítási tervet készítsenek, és azt rendszeresen aktualizálják. A helyreállítási terv a likviditási indikátorokon és stressz scenáriókon keresztül szorosan kapcsolódik a likviditás folyamatos fenntartásához.

A Magyar Nemzeti Bank 4/2015. (III. 31.) számú ajánlása a megterhelt eszközökkel kapcsolatos kockázatok kezeléséről, valamint a megterhelt és a meg nem terhelt eszközöket érintő információk nyilvánosságra hozataláról

<http://www.mnb.hu/letoltes/4-2015-ajanlas.pdf>

Az ajánlás az Európai Bankhatóság 2014. június 27-én kiadott, a megterhelt és a meg nem terhelt eszközöket érintő információk nyilvánosságra hozataláról szóló iránymutatásait (EBA/GL/2014/03) alapul véve rögzíti az eszközterheléssel összefüggő közzétételi elvárásokat. Az ajánlás szerinti nyilvánosságra hozatali elvárások a hitelintézetekre és a befektetési vállalkozásokra egyaránt vonatkoznak és azoknak konszolidált szinten elvárt megfelelni, elsőként a 2015. évre vonatkozó közzététel során. Amennyiben annak megvalósítása az intézmény számára nem ütközik akadályba, az MNB ösztönzi a 2014. évre vonatkozó eszközterheléssel összefüggő információk közzétételét is.

A Magyar Nemzeti Bank 12/2015. (VIII. 24.) számú ajánlása a likviditási kockázatok méréséről, kezeléséről és kontrolljáról

<http://www.mnb.hu/letoltes/likviditasi-ajanlas-megjelentetesre-datummal.pdf>

Az ajánlás a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete hasonló témában kiadott módszertani útmutatójának felülvizsgált változata. Az ajánlás címzettjei a CRR hatálya alá tartozó hitelintézetek és befektetési vállalkozások. Ugyanakkor az MNB más pénzügyi szervezetek (különös tekintettel, a hitelintézetekkel egyenértékű prudenciális szabályozásnak megfelelő pénzügyi vállalkozások, a külföldi pénzügyi szervezetek magyarországi fióktelepei és a pénzügyi vállalkozások) számára is javasolja – „best effort” alapon – a legjobb gyakorlatnak tekinthető, likviditással kapcsolatos elvárások követését.

VI. Egyéb információk

A tőkemegfelelés belső értékelési folyamatára (ICAAP), a likviditás megfelelőségének belső értékelési folyamatára (ILAAP) és felügyeleti felülvizsgálatukra vonatkozó módszertani kézikönyv és mellékletei

<http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/felugyeleti-szabalyozo-eszkozok/modszertani-kezikonyvek/icaap-ilaap-felugyeleti-felulvizsgalat>

A felügyelt intézményeknek címzett útmutatójában az MNB nemzetközi tapasztalatok és a hazai vizsgálati gyakorlatok alapján összegezte a likviditás belső, intézmény általi értékelésének folyamatára és keretrendszerére vonatkozó irányelveit, valamint az ILAAP-SREP felügyeleti felülvizsgálat és az MNB likviditási többlet követelmény előírás módszertanának összetevőit.

A Magyar Nemzeti Bank tájékoztatója a likviditási követelményeknek való megfelelésről

<http://www.mnb.hu/letoltes/likviditasi-tokekovetelmenyek-megfelelese-20141213.docx>

A Tájékoztatóban az MNB a likviditási előírások teljesítésével kapcsolatos legfontosabb követelményekre hívja fel a figyelmet.

Az Európai Bankhatóság honlapjának likviditási témával foglalkozó menüpontja

<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/liquidity-risk>

Az EBA honlapjának likviditási témával foglalkozó menüpontja elősegíti a tájékozódást a végrehajtandó technikai standardok (ITS), a kapcsolódó irányelvek (guidelines) és az ajánlások (recommendations) tervezett és végleges változatai között.

Az Európai Bankhatóság likviditási témában közzétett kérdései és válaszai [itt](#) tekinthetők meg

Az EBA Q&A eszköz célja, hogy az intézmények számára biztosítsa a likviditás témakörét meghatározó új jogszabályok konzisztens és hatékony értelmezését, valamint hozzájáruljon a szabályozás egységes alkalmazásához. Az EBA és az Európai Bizottság közötti folyamatos kapcsolat biztosítja, hogy a benyújtott kérdésekre adott válaszok az uniós jogszabályokkal teljes mértékben összhangban legyenek.

A Magyar Nemzeti Bank likviditási témában közzétett kérdései és válaszai

<http://www.mnb.hu/felugyelet/szabalyozas/crdiv-crr/crdiv-crr-jogertelmezesi-kerdesek-es-valaszok/crdiv-crr-kerdesek-es-valaszok/likviditassal-kapcsolatos>

Az EBA céljaival megegyező indíttatásból a Magyar Nemzeti Bank is létrehozott a honlapján egy Q&A felületet a felügyelt intézmények által az uniós jogszabályok (CRR, DA) egységes értelmezését, és a konzisztens gyakorlat kialakítását elősegítendő. Az MNB elsősorban a CRDIV/CRR hazai alkalmazásával kapcsolatosan válaszolja meg a kérdéseket, ezért a szabályok alkalmazására vonatkozó általános kérdések esetén javasolhatja a kérdést feltevőnek az EBA közvetlen megkeresését. Fontos figyelemmel lenni arra is, hogy az MNB Q&A-ben elérhető válaszok nem tekinthetők hivatalos állásfoglalásnak, mivel az EU-s jogszabályok jogértelmezésével kapcsolatban a Magyar Nemzeti Bank nem rendelkezik hatáskörrel.

VII. Várható szabályozások

Fix tartalékráta rendszer bevezetése

A választható tartalékrátás rendszert 2015. december 1-jétől fix, minden bankra egységesen érvényes, 2 százalékos tartalékráta váltja fel. A fix tartalékráta közeledést jelent az Európai Központi Bank gyakorlatához.

20/2015. (VI. 29.) MNB rendelet a hitelintézetek forint lejáratí összhangjának szabályozásáról

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=176334.295346

A 2016. október 1-jén hatályba lépő rendelet rögzíti a jelzáloghitel-finanszírozás megfelelési mutató (JMM) számításának módját és meghatározza a lakossági jelzáloghitelek fedezete mellett bevont forint források és az éven túli lejáratú lakossági jelzáloghitelek arányát.

25/2015. (VII. 30.) MNB rendelet a hitelintézetek eszközei és forrásai közötti általános denominációs összhang szabályozásáról

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=177063.297031

A 2016. január 1-jén hatályba lépő rendelet rögzíti a devizaegyensúly mutató minimális szintjét és számítási módját.

VIII. Szabályozási tervek

A likviditásra vonatkozó Additional Monitoring Metrics (AMM) végrehajtás-technikai rendelet keretében a közeljövőben² várható az uniós likviditási adatszolgáltatás további új elemeinek bevezetése az adatszolgáltatási ITS módosítása útján (ITS XVIII-XXIII mellékletei szerint), amely a lejáratí összhang mérésén túl többek között a koncentrációs kockázatokat, valamint a finanszírozási források megújulását és átváltozását követi nyomon.

<http://www.eba.europa.eu/-/eba-issues-revised-version-of-some-of-its-technical-standards>

Folyamatban van a DA-hoz kapcsolódó adatszolgáltatás elfogadása is, mely az Adatszolgáltatási ITS-t módosítja. Ez alapján a hitelintézetek esetében a CRR likviditásfedezeti követelményéhez kapcsolódó adatszolgáltatást felváltja majd a DA szerinti adatszolgáltatás (Adatszolgáltatási ITS

² Az új adatszolgáltatás várhatóan 2016. január 1-jétől kerül bevezetésre.

XXIV., XXV. melléklete szerint).

<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/supervisory-reporting/implementing-technical-standards-amending-commission-implementing-regulation-eu-no-680/2014-with-regard-to-the-liquidity-coverage-ratio>

Elfogadás alatt áll egy szabályozás-technikai rendelettervezet a biztosítéknyújtási kötelezettségekhez kapcsolódó további likviditás kiáramlásra vonatkozóan, amelynek tervezetét az EBA a CRR. 423. cikk (3) bekezdésében foglaltaknak megfelelően dolgozta ki. E további kiáramlások egy negatív piaci forgatókönyv által az intézmény származtatott ügyleteire, finanszírozási ügyleteire és egyéb szerződéseire gyakorolt hatásból erednének, amennyiben e hatás lényeges.

<http://www.eba.europa.eu/documents/10180/640532/EBA-RTS-2014-05+%28Final+draft+RTS+on+additional+collateral+outflows%29.pdf/9349b7e7-f8c8-4841-899a-2c270a9adbc8>

Elfogadás alatt áll továbbá egy szabályozás-technikai rendelet tervezet a CRR 419. cikkében rögzített, a likvid eszközök rendelkezésre állása tekintetében korlátokkal rendelkező pénznemekre vonatkozóan is.

<http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/liquidity-risk/draft-technical-standards-ts-on-currencies-with-constraints-on-the-availability-of-liquid-assets>

Budapest, 2015. december